

REPUBLICA MOLDOVA
Curtea de Apel Bălți

MD-3100, mun. Bălți,
str. Ștefan cel Mare 54,
tel.: +373(231)22053/20392
fax: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Апелляционная Палата
Бэлць

MD- 3100, мун. Бэлць,
ул.Штефан чел Маре,54
тел.: +373(231) 22053/20392
факс: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

15.10.2021 nr. 22590

✓ Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu 28

Curtea de Apel Bălți vă expediază pentru examinare, demersul avocatului Procopciuc Angela, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală Sarmaniuc Mihail învinuit în baza art.264 alin.(3) și art.266 CP RM.

Anexă: Demersul avocatului pe 7 file.
Încheierea CAB pe 11 file.

Judecătorul
Curții de Apel Bălți

Scutelnic Gheorghe

Ex. : gref. Știrbu Mihaela

10:30
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 2209
" 20 " 10 2021

✓ În Curtea de Apel Bălți
Președintelui Colegiului Penal
Judecătorului Gh.Scutelnic

12.08.2021 nr.d.1-20091139-03-1a-09112020

DEMERS

privind ridicarea excepției de neconstitucionalitate

Prin **sentința judecătoreiei m.Bălți sediul Central din 21.10.2021** Sarmaniuc Mihail a fost recunoscut culpabil conform **art.264 al.3 a, art.266 Cod penal** și aplicata pedeapsă penală sub forma de 4 ani 5 luni închisoare, condiționat pe termen de proba 4 ani prin aplicarea **art.90 Cod penal**, cu **anularea dreptului de a conduce mijloace de transport**.

Cauza penală nominalizată a fost examinată în **procedura specială** prevăzută de **art.364-1 CPP**, acceptată prin încheierea instanței judecătorești.

Sentința nominalizată în partea asprimii pedepsei a fost contestată de inculpat, iar în partea excluderii **art.90 CP** fiind contestată de procuror.

La **04.03.2021** avocatul inculpatului Angela Procopciuc (apărător nou ales) a încheat contract de asistență juridică în faza de apel, în baza mandatului semnat cu aceeași dată.

La 09.03.2021 avocatul A.Procopciuc a depus un apel suplimentar în interesele inculpatului, în care poate invoca **motive adăugătoare** de apel.

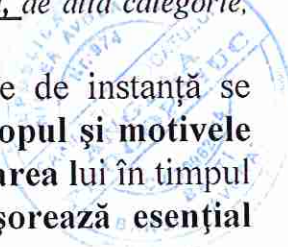
Apărarea invocă că în cazul lui Sarmaniuc Mihail este prezent un **cumulul de circumstanțe atenuante constatate** , care dau temei conform **al.1art.79 CP** de a nu fi aplicată pedeapsa complementară- anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

La judecarea fondului cauzei în privința lui Sarmaniuc Mihail au fost constatate un ansamblu de circumstanțe atenuante, care urmasu a fi luate în considerație la aplicarea minimului sau maximului pedepsei în limita prevăzută de norma încriminată.

Articolul 79 Cod Penal Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege

(1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie.

Din circumstanțe atenuante invocate de apărare și constatate de instanță se pretinde la existența acestor circumstanțe excepționale legate de **scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial**

gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de **contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite...**- circumstanțe care dau dreptul la aplicarea art.79 al.1 CP și a **nu aplica pedeapsa** complementară obligatorie-anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Pedeapsa complementară obligatorie aplicată lui Sarmaniuc Mihail- anularea dreptului de a conduce mijloace de transport -urmează **să nu fie aplicată** de instanță în prezența **cumulului de circumstanțe atenuante constatate**, dar și avînd în vedere că inculpatul de profesie este manager de vânzări legată de conducerea mijlocului de transport în vederea obținerii unicii surse de venituri- salariul, că are 2 persoane la întreținere inaptea de muncă- un copil minor și soția în concediul de îngrijire a copilului.

Prin **Hotărîrea Plenului CSJ nr.8 din 11.11.2013** cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale se constată că-

Potrivit prevederilor art.78 alin.(2) CP, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvîrșirea infracțiunii, pedeapsa complementară care nu este obligatorie ("cu sau fără") prevăzută de lege pentru infracțiunea săvîrșită poate fi înlăturată. Pedeapsa complementară obligatorie poate fi înlăturată numai în condițiile art.79 alin.(1) CP.

Astfel, conform art.78 alin.(5) CP, dacă există circumstanțe atenuante excepționale, pedeapsa poate fi aplicată conform prevederilor art.79 CP.

11. În conformitate cu art.79 CP, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blînde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luînd numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvîrșirea infracțiunii, în timpul și după săvîrșirea infracțiunii.

Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului, ...alte circumstanțe de importanță majoră, prezența unui copil minor la întreținere, cu care date despre persoana vinovatului ele servesc drept temei pentru aplicarea art.79 CP.

12. Săvîrșirea unei infracțiuni grave sau deosebit de grave nu exclude posibilitatea stabilirii unei pedepse mai blînde decît cea prevăzută de lege. În acest caz, instanțele de judecată trebuie să verifice în detalii prezența în cauză a circumstanțelor excepționale care servesc drept temei pentru aplicarea art.79 CP și să le reflecte în partea descriptivă a sentinței.

Cuvîntul "poate" în fraza normei ce urmează a fi aplicată în cazul lui Sarmaniuc Mihail contravene normelor constituționale privind imparțilitatea instanței de judecată(judecătorului), cît și dreptului la un proces echitabil, deoarece acordă posibilitate instanței să aplice norme la voința sa – vrea aplică, dar dacă nu vrea- nu aplică, deși circumstanțe pentru aplicarea unei pedepse mai blînde sau neaplicarea unei pedepse coplementare obligatorii decît cea indicate norma încriminată, sunt constatate, probate și suficiente.

Astfel, pornind de la principiile generale ale dreptului penal, care sunt reflectate în Constituția Republicii Moldova, cît și în Tratatetele internaționale la care Moldova este parte, inclusiv CEDO, legea penală apără drepturile și libertățile persoanei, orînduirea constituțională, ordinea de drept.

Principiile legii penale (art.art.1,3-7 Cdo penal) prevăd aplicabilitatea normei de drept pentru determinarea faptelor ce constituie infracțiuni, constatarea infractorilor și **aplicarea pedepselor legale.**

3

124

Articolul 1 Cod Penal Legea penală a Republicii Moldova

(2) **Codul penal este actul legislativ care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale ale dreptului penal, determină faptele ce constituie infracțiuni și prevede pedepsele ce se aplică infractorilor.**

(3) **Prezentul cod se aplică în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale actelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe cu actele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului, au prioritate și se aplică direct reglementările internaționale.**

Articolul 2. Scopul legii penale

(1) **Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orînduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept.**

Articolul 3. Principiul legalității

(1) **Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvîrșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decît în baza unei hotărîri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.**

Articolul 4. Principiul umanismului

(1) **Întreaga reglementare juridică are menirea să apere, în mod prioritar, persoana ca valoare supremă a societății, drepturile și libertățile acesteia.**

Articolul 5. Principiul democratismului

(1) **Persoanele care au săvîrșit infracțiuni sînt egale în fața legii și sînt supuse răspunderii penale fără deosebire de ... sau orice altă situație.**

(2) **Apărarea drepturilor și intereselor unei persoane nu poate fi realizată prin încălcarea drepturilor și intereselor altei persoane sau a unei colectivități.**

Articolul 6. Principiul caracterului personal al răspunderii penale

(1) **Persoana este supusă răspunderii penale și pedepsei penale numai pentru fapte săvîrșite cu vinovăție.**

(2) **Răspunderii penale și pedepsei penale este supusă numai persoana care a săvîrșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea penală.**

Articolul 7. Principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale

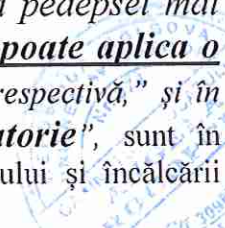
(1) **La aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.**

Principiile dreptului penal indicate mai sus impun instanțele de judecată să aplice legea penală la stabilirea vinovăției și aplicarea pedepsei penale, doar în strictă conformitate cu Legea penală, fără admiterea încălcării ale drepturilor fundamentale, stabilite de Constituția Republicii Moldova.

Întru realizarea acestui scop instanța de judecată urmează să aplice o lege penală concretă, precisă, directă, care să nu contravină Constituției R Moldova și actele internaționale la care Moldova este parte, privind egalitatea în fața legii a subiecților răspunderii penale în **orice altă situație.**

În cazul cînd în norma penală sunt expresii neînțelese, neclare sau interpretate haotic la discreția instanței de judecată, o așa normă contravene principiilor dreptului pena și constituțional.

Astfel, expresia "poate" din art.79 al.1 Cod Penal (*Aplicarea pedepsei mai blînde decît cea prevăzută de lege*) în fraza "... instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă," și în fraza "...ori, poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie", sunt în contradicție cu principiile constituționale, ce duc la imparțialitatea judecătorului și încălcării drepturilor fundamentale și anume-

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură **dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle**. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, **la încălcarea drepturilor și libertăților sale**.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova **nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului**.
- (2) **Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege**, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și **imparțialității justiției**.
- (3) Prevederile alineatului (2) **nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24**.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o **și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății**.

Articolul 116 Statutul judecătorilor

- (1) Judecătorii instanțelor judecătorești **sînt independenți, imparțiali** și inamovibili, potrivit legii.

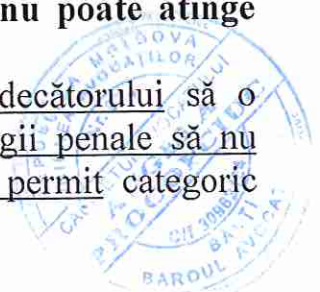
Se pretinde că în cazul penal de acuzare a lui Sarmaniu Mihail norma aplicabilă – **al.1 art.79 Cod penal**, care acordă dreptul instanței de judecată să aplice sau dreptul să nu aplice o lege penală, fapt ce nu permite inculpatului să-și cunoască dreptul de avea posibilitate să-i fie aplicată o normă penală în circumstanțe strict indicate de lege, iar restrângerea acestui drept duce direct la lipsa de imparțialitate a judecătorului.

Prin expresia "poate" aplica o restrângere a dreptului inculpatului corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și Nu sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, ... protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, garantării autorității și **imparțialității justiției**.

Ori, restrângerea dreptului proclamat lui Sarmaniu Mihail de a-și cunoaște dreptul, de a fi aplicată corect o lege, dreptul de a se apăra, de a avea parte de o justiție imparțială, de un proces echitabil potrivit al.3 art.54 Constituției nu se admit.

Ori, această restrângere – aplicarea legii penale la discreția instanței ce judecă cauza- Nu este proporțională cu situația, care a determinat-o **și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății**.

Legea penală trebuie să fie certă, pentru a nu permite judecătorului să o interpreteze la dorința sa proprie, pentru că în cazul aplicării legii penale să nu trezească dubii de imparțialitate aprecierea circumstanțelor, care permit categoric

5 173
aplicarea unei legi penale sau constatarea circumstanțelor ce nu permit în genere aplicarea acestei legi.

Apararea pretinde că **preeminența dreptului** include, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor, cât și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

Garanțiile instituite în Constituție impun ca **legiutorul să reglementeze conduita incriminată, astfel, încât fapta și pedeapsa să fie cert definite, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală.**

O astfel de modalitate de aplicare poate genera **interpretări abuzive, care direct denotă despre lipsa de imparțialitate a judecătorului, iar de aici încălcarea dreptului la un proces echitabil.**

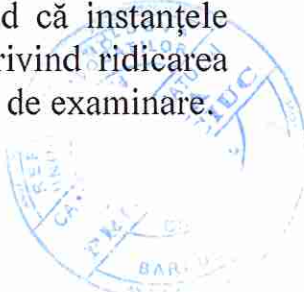
Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

În *Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală*, Comisia de la Veneția a menționat că prevederile „cu privire la cerințele **calitative ale art.7 al Convenției** Europene, cât și la alte cerințe fundamentale conform principiului **statutului de drept**, precum **previzibilitatea și securitatea juridică**, și relevă, de asemenea, că acestea sunt în mod special **vulnerabile la manevre politice abuzive.**

Comisia de la Veneția a considerat că aceste **prevederi penale trebuie interpretate în sens restrâns** și aplicate cu un grad înalt de prudență, astfel, încât să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natură gravă.

În acest sens, Comisia de la Veneția în Raportul citat *supra* a menționat că: „Articolul 7 din Convenție nu impune o previzibilitate absolută, iar interpretarea judiciară este uneori inevitabilă. Însă, un anumit nivel de claritate juridică este necesară, **încât dispozițiile penale care folosesc astfel de formulări, precum „încălcarea statului de drept”, „încălcarea democrației”** sau alte expresii neconcrete și necerte, cu ușurință pot fi considerate ca **încălcând Convenția.**”

Norma indicată mai sus –al.1 art.79 Cod Penal-nu a constituit obiect de examinarea la Curtea Constituțională, întrunește cerințele art.135 Constituției RM și Hotărârii Curtii Constituționale nr.2 din 09.02.2016, care prevăd că instanțele judecătorești sunt obligate să remită după competență sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate fără a se expune pe fondul obiectului de examinare.

În drept,

Hotărîrea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016,

1. În sensul articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

2. Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Articolul 7 CPP Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Din motivele invocate mai sus, în baza art.art.7, 413-414 CPP, art.art.20, 22, 135 al.1 a,g Constituția Republicii Moldova,

SOLICIT:

7 125

1. **Ridicarea excepției de neconstituționalitate** în cauza penală de acuzare a lui **Sarmanic Mihail** conform art.264 al.3 lit.a Cod Penal și **sesizarea Curtii Constituționale** a Republicii Moldova asupra **normei Codului penal după** cum urmează:

Articolul 79 Cod Penal Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege

(1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie.

în partea expresiei "poate" din fraza

... instanța de judecată "poate" aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă..."

și în fraza

, ori "poate să ..." nu aplice pedeapsa complementară obligatorie, sunt în contradicție cu normele constituționale, ce duc la imparțialitatea judecătorului, încălcării drepturilor fundamentale și anume-

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură **dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle**. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare (1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la **încălcarea drepturilor și libertăților sale**.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova **nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale** ale omului și cetățeanului.

(2) **Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege**, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu **admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24**.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și **nu poate atinge existența dreptului sau a libertății**.

Articolul 116 Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești **sînt independenți, imparțiali** și inamovibili, potrivit legii.

2. **Pronunțarea unei încheieri de suspendare a procesului penal** de acuzare a lui **Sarmanic Mihail** conform art.264 al.3 lit.a CP pînă la examinarea Sesizării excepției de neconstituționalitate la Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Anexă: copia demersului pe ___ file

Avocatul

Angela Procopciuc

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul nr.1a-629/20

ÎNCHIEIERE

În numele Legii

12 octombrie 2021

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

având în componența sa:

Președintele ședinței de judecată

Judecători

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Avocatului

Scutelnic Gheorghe

Pușcaș Viorel și Moraru Oleg

Știrbu Mihaela

Gavdiuc Valentina

Procopciuc Angela

soluționând în ședință publică, cererea avocatului Procopciuc Angela privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, înaintată în cadrul judecării în ordine de apel a cauzei penale cu privire la acuzația adusă lui *Sarmaniuc Mihail Iurie* în comiterea infracțiunii prevăzută de art.264 alin.(3) și art.266 CP al RM,

CONSTATĂ :

Potrivit materialelor cauzei, *Sarmaniuc Mihail* la data de 23.03.2020 aproximativ la ora 03:25, conducând automobilul de model „Volvo S 60” cu numărul de înregistrare franceze DT259GR, deplasându-se pe str. Ștefan cel Mare mun. Bălți din direcția „Aeroportului” în direcția „Autogării” din mun. Bălți în preajma imobilului 101 str. Caraciobanu mun. Bălți, încălcând prevederile pct. 45 subpet.1) al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră”, pct.45 subpet.2) al RCR, conform căruia „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, la un moment dat a pierdut controlul asupra volanului automobilului, astfel automobilul a părăsit suprafața părții carosabile după direcția de deplasare a automobilului, după care în gardul gospodăriei de pe str. Caraciobanu 101, mun. Bălți. În urma accidentului rutier, a avut de suferit pasagerul automobilului Jurjiu Igor, care se afla pe scaunul de pasageri din față. Conform raportului de expertiză judiciară medico-legală nr.202010D0268 din 17.06.2020 i-au fost cauzate vătămări corporale GRAVE, periculoase pentru viața sub formă de traumă cranio-cerebrală deschisă manifestată prin fractură liniară a osului temporal pe stânga; hemoragie subarahnoidiană în zonele occipital și bazal, mastoidă, postraumatică stânga, contuzie cerebrală; excoriație a pavilionului urechii stângi.

Astfel prin acțiunile sale Sarmaniuc Mihail a săvârșit infracțiunea prevăzută de *art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal - încălcarea regulilor de securitatea circulației de către o persoană care conducea mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății.*

Tot el, la data de 23.03.2020 aproximativ la ora 03:25, conducând automobilul de model „Volvo S 60” cu numărul de înregistrare franceze DT259GR, deplasându-se pe str. Ștefan cel Mare, mun. Bălți din direcția „Aeroportului” în direcția „Autogării ” din mun. Bălți în preajma imobilului 101 str. Caraciobanu mun. Bălți, încălcând prevederile pct.45 subpct.1) al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră”, pct.45 subpct.2) al RCR, conform căruia ”în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, la un moment dat a pierdut controlul asupra volanului automobilului, astfel automobilul a părăsit suprafața părții carosabile după direcția de deplasare a automobilului, după care în gardul gospodăriei de pe str. Caraciobanu 101, mun. Bălți. În urma accidentului rutier, a avut de suferit pasagerul automobilului Jurjiu Igor, care se afla pe scaunul de pasageri din față. Conform raportului de expertiză judiciară medico-legală nr.202010D0268 din 17.06.2020 i-au fost cauzate vătămări corporale GRAVE, periculoase pentru viața sub formă de traumă cranio-cerebrală deschisă manifestată prin fractură liniară a osului temporal pe stânga; hemoragie subarahnoidiană în zonele occipital și bazal, mastoidă, postraumatică stânga, contuzie cerebrală; excoriație a pavilionului urechii stângi.

Tot atunci, după comiterea accidentului rutier, având scopul de a se eschiva de la răspundere, încălcând prevederile pct.12 al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia, ”conducătorul de vehicul implicat într-un accident în traficul rutier este obligat: să acorde primul ajutor, să cheme ambulanța în cazul în care în accident au fost cauzate traumatisme persoanelor, iar dacă acesta nu este posibil sau în cazurile de urgență să asigure transportarea persoanei traumatizate la cea mai apropiată unitate medicală; să anunțe despre accident poliția și să rămână pe loc până la sosirea lucrătorilor de poliție”, a ignorat acordarea primului ajutor victimei și fără a chema ambulanța sau a anunța poliția despre accident, a părăsit locul accidentului rutier, plecând într-o direcție necunoscută.

Astfel prin acțiunile sale Sarmanuc Mihail a săvârșit infracțiunea prevăzută de *art. 266 Cod penal*—*părăsirea locului accidentului rutier de către persoana care conducea mijlocul de transport și care a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, dacă acesta a provocat urmările indicate la art. 264 alin.(3) lit. a) și (5) din Codul penal*

Prin sentința Judecătoriei Bălți sediu Central din 21.10.2020 Sarmanuc Mihail, a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin. (3) lit. a) Codul penal fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani - cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Tot el, a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 266 Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (un) an, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit lui Sarmanuc Mihail pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani și 5(cinci) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. În temeiul art. 90 Cod Penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei sub formă de închisoare aplicate lui Sarmanuc Mihail pe un termen de probă de

4 (patru) ani, dacă el nu va săvârși o nouă infracțiune, îndreptățind prin comportare exemplară încrederea ce i s-a acordat.

În temeiul art. 90 alin. (6) Cod Penal, Sarmaniu Mihail este obligat să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

Efectuarea controlului asupra executării pedepsei aplicate condamnatului Sarmaniu Mihail, s-a pus în sarcina Biroului de Probațiune din raza domiciliului acestuia.

S-a aplicat condamnatului măsura preventivă - obligarea de a nu părăsi țara până la devenirea definitivă a sentinței.

Instanța de fond s-a expus asupra corpurilor deficiente pe cauza penală dată.

Nefiind de acord cu sentința instanței de fond avocatul Melnic Oxana în interesele inculpatului Sarmaniu Mihail a declarat apel prin care solicită admiterea cererii de apel, casarea parțială a sentinței Judecătoriei Bălți Sediul Central din 21.10.2020 și adoptarea deciziei prin care sentința Judecătoriei Bălți Sediul Central din 21.10.2020, să fie casată în latura pedepsei penale după cum urmează lui Sarmaniu Mihail să-i fie stabilită pedeapsa cu aplicarea prevederilor art. 364¹ al. 8 CPP cu calcularea pentru art. 264 al.3 lit.a) Cod Penal din limita minima de pedeapsa de 3 ani, cu stabilirea termenului de închisoare prin prisma art. 90 Cod Penal de 1 an de zile ; pentru articolul 266 să fie stabilită pedeapsa prin prisma art.87 Cod Penal, fie să fie dispusă executarea separată a pedepselor penale pentru art.266 Cod Penal cu munca în folosul comunității.

Apel a declarat și procurorul în Procuratura mun.Bălți Belinschi Vitalie prin care solicită admiterea apelului, casarea sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 21.10.2020 cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Sarmaniu Mihail să fie recunoscut culpabil în comiterea infracțiunilor prevăzute art. art.264 alin.(3) lit.a); 266 CP, stabilindu-i pedeapsa:

- în baza art. 264 alin.(3) lit.a) CP sub forma de închisoare pe un termen de 4 ani în penitenciar de tip semiînchis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

- în baza art.266 CP sub forma de închisoare pe un termen de 1 an în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.84 alin.(1) CP prin cumul de infracțiuni, de stabilit pedeapsa definitivă prin cumularea parțială a pedepselor aplicate, stabilindu-i lui Sarmaniu Mihail pedeapsa definitivă sub forma de închisoare pe un termen de 4 ani 5 luni în penitenciar de tip semiînchis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În rest sentința de menținut fără modificări.

În cadrul judecării apelului avocatul participant Procopciuc Angela în interesele inculpatului Sarmaniu Mihail a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Apărarea invoca ca în cazul lui Sarmaniu Mihail este prezent un cumulul de circumstanțe atenuante constatate, care dau temei conform alin.1 al art.79 CP de a nu fi aplicată pedeapsa complementară- anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

La judecarea fondului cauzei în privința lui Sarmaniu Mihail au fost constatate un ansamblu de circumstanțe atenuante, care urmau a fi luate în considerație la aplicarea minimului sau maximului pedepsei în limita prevăzută de norma incriminată.

Articolul 79 Cod Penal Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege (1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni

săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsa sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie.

Din circumstanțe atenuante invocate de apărare și constatate de instanță se pretinde la existența acestor circumstanțe excepționale legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite...- circumstanțe care dau dreptul la aplicarea art.79 al.1 CP și a nu aplica pedeapsa complementară obligatorie-anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Pedeapsa complementară obligatorie aplicată lui Sarmaniuc Mihail- anularea dreptului de a conduce mijloace de transport -urmează să nu fie aplicată de instanță în prezenta cumulului de circumstanțe atenuante constatate, dar și având în vedere că inculpatul de profesie este manager de vânzări legată de conducerea mijlocului de transport în vederea obținerii unicilor surse de venituri- salariul ca are 2 persoane la întreținere înainte de munca- un copil minor și soția în concediul de îngrijire a copilului.

Prin Hotărârea Plenului CSJ nr.8 din 11.11.2013 cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale se constată că:

Potrivit prevederilor art. 78 alin.(2) CP, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară care nu este obligatorie ("cu sau fără") prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită poate fi înlăturată. Pedeapsa complementară obligatorie poate fi înlăturată numai în condițiile art. 79 alin.(1) CP

Astfel, conform art.78 alin.(5) CP, dacă există circumstanțe atenuante excepționale, pedeapsa poate fi aplicată conform prevederilor art. 79 CP.

11.În conformitate cu art.79 CP, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului, ...alte circumstanțe de importanță majoră, prezența unui copil minor la întreținere, cu care date despre persoana vinovatului ele servesc drept temei pentru aplicarea art. 79 CP.

12.Săvârșirea unei infracțiuni grave sau deosebit de grave nu exclude posibilitatea stabilirii unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege, în acest caz, instanțele de judecată trebuie să verifice în detalii prezența în cauza a circumstanțelor excepționale care servesc drept temei pentru aplicarea art. 79 CP și să le reflecte în partea descriptivă a sentinței.

Cuvântul "poate" în fraza normei ce urmează să fie aplicată în cazul lui Sarmaniuc Mihail contravine normelor constituționale privind imparțialitatea instanței de judecată(judecătorului), cât și dreptului la un proces echitabil, deoarece acordă posibilitate instanței să aplice norme la voința sa - vrea aplica, dar dacă nu vrea- nu aplica, deși circumstanțe pentru aplicarea unei pedepse mai blânde sau neaplicarea unei pedepse

complementare obligatorii decât cea indicată în norma incriminată, sunt constatate, probate și suficiente.

Astfel, pornind de la principiile generale ale dreptului penal, care sunt reflectate în Constituția Republicii Moldova, cât și în Tratatul internațional la care Moldova este parte, inclusiv CEDO, legea penală are drepturile și libertățile persoanei, orânduirea constituțională, ordinea de drept.

Principiile legii penale (art. 1,3-7 Cod penal) prevăd aplicabilitatea normei de drept pentru determinarea faptelor ce constituie infracțiuni, constatarea infractorilor și aplicarea pedepselor legale.

Articolul 1 Cod Penal Legea penală a Republicii Moldova

(2) Codul penal este actul legislativ care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale ale dreptului penal, determină faptele ce constituie infracțiuni și prevede pedepsele ce se aplică infractorilor.

(3) Prezentul cod se aplică în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale actelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe cu actele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului, au prioritate și se aplică direct reglementările internaționale.

Articolul 2. Scopul legii penale

(1) Legea penală are scopul de a apăra, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orânduirea constituțională, suveranitatea, independent și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept.

Articolul 3. Principiul legalității

(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

Articolul 4. Principiul umanismului

(1) Întreaga reglementare juridică are menirea să apere, în mod prioritar, persoana ca valoare supremă a societății, drepturile și libertățile acesteia.

Articolul 5. Principiul democratismului

(1) Persoanele care au săvârșit infracțiuni sunt egale în fața legii și sunt supuse răspunderii penale fără deosebire de ... sau orice altă situație.

(2) Apărarea drepturilor și intereselor unei persoane nu poate fi realizată prin încălcarea drepturilor și intereselor altei persoane sau a unei colectivități.

Articolul 6. Principiul caracterului personal al răspunderii penale

(1) Persoana este supusă răspunderii penale și pedepsei penale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție.

(2) Răspunderii penale și pedepsei penale este supusă numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea penală.

Articolul 7. Principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale

(1) La aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.

Principiile dreptului penal indicate mai sus impun instanțele de judecată să aplice legea penală la stabilirea vinovăției și aplicarea pedepsei penale, doar în strictă conformitate cu Legea penală, fără admiterea încălcării ale drepturilor fundamentale, stabilite de Constituția Republicii Moldova.

Întru realizarea acestui scop instanța de judecată urmează să aplice o lege penală concretă, precisă, directă, care să nu contravină Constituției R Moldova și actele internaționale la care Moldova este parte, privind egalitatea în fața legii a subiecților răspunderii penale în orice altă situație.

În cazul când în norma penală sunt expresii neînțelese, neclare sau interpretate haotic la discreția instanței de judecată, o așa normă contravine principiilor dreptului penal și constituțional.

Astfel, expresia ”poate” din art.79 al.1 Cod Penal (Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege) în fraza ”... instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, ” Și în fraza ”...ori, poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie”, sunt în contradicție cu principiile constituționale, ce duc la imparțialitatea judecătorului și încălcării drepturilor fundamentale și anume-

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice țării ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 116 Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sânt independenți imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

Se pretinde că în cazul penal de acuzare a lui Sarmaniu Mihail norma aplicabilă - al.1 art.79 Cod penal, care acordă dreptul instanței de judecată să aplice sau dreptul să nu aplice o lege penală, fapt ce nu permite inculpatului să-și cunoască dreptul de a avea posibilitate să-i fie aplicată o normă penală în circumstanțe strict indicate de lege, iar restrângerea acestui drept ducă direct la lipsa de imparțialitate a judecătorului.

Prin expresia ”poate” aplica o restrângere a dreptului inculpatului corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și nu sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, ... protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, garantării autorității și imparțialității justiției.

Ori, restrângerea dreptului proclamat lui Sarmaniu Mihail de a-și cunoaște dreptul, de a fi aplicată corect o lege, dreptul de a se apăra, de a avea parte de o justiție imparțială, de un proces echitabil potrivit al.3 art.54 constituției nu se admit.

Ori, aceasta restrângere - aplicarea legii penale la discreția instanței ce judecă cauza- Nu este proporțională cu situația, care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Legea penală trebuie să fie certă, pentru a nu permite judecătorului să o interpreteze la dorința sa proprie, pentru că în cazul aplicării legii penale să nu trezească dubii de imparțialitate aprecierea circumstanțelor, care permit categoric aplicarea unei legi penale sau constatarea circumstanțelor ce nu permit în genere aplicarea acestei legi.

Apărarea pretinde ca preeminent dreptului include, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor, cât și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

Garanțiile instituite în Constituție impun ca legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel, încât fapta și pedeapsa să fie cert definite, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală.

O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive, care direct denotă despre lipsa de imparțialitate a judecătorului, iar de aici încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

În Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală, Comisia de la Veneția a menționat că prevederile „cu privire la cerințele calitative ale art.7 al Convenției Europene, cât și la alte cerințele fundamentale conform principiului statutului de drept, precum previzibilitatea și securitatea juridică, și relevă, de asemenea, că acestea sunt în mod special vulnerabile la manevre politice abuzive.

Comisia de la Veneția a considerat că aceste prevederi penale trebuie interpretate în sens restrâns și aplicate cu un grad înalt de prudență, astfel, încât să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natura gravă.

În acest sens, Comisia de la Veneția în Raportul citat supra a menționat că: „Articolul 7 din Convenție nu impune o previzibilitate absolută, iar interpretarea judiciară este uneori inevitabilă. Însă, un anumit nivel de claritate juridică este necesară, încât dispozițiile penale care folosesc astfel de formulări, precum „încălcarea statului de drept”, „încălcarea democrației” sau alte expresii neconcrete și necerte, cu ușurință pot fi considerate ca încălcând Convenția.”

Norma indicată mai sus -al.1 art.79 Cod Penal-nu a constituit obiect de examinare la Curtea Constituțională, întrunește cerințele art. 135 constituției RM și Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, care prevăd că instanțele judecătorești sunt obligate să remită după competența sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate fără a se expune pe fondul obiectului de examinare.

În drept, Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016,

1.În sensul articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

-în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

-excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

-sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecători/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se afla cauza;

-judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1)obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2)excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia. sau indica faptul ca este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3)prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4)nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

2.Până la adoptarea de către Parlament a reglementarilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecători/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se afla cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Articolul 7 CPP Legalitatea procesului penal

(1)Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele Internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2)Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3)Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor constituției și este expus dintr-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională. Reieșind din cele menționate solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală de acuzare a lui Sarmaniu Mihail conform art.264 al.3 lit.a Cod Penal și sesizarea Curții Constituționale a R.Moldova asupra normei Codului penal după cum urmează: Articolul 79 Cod Penal Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege.

(1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuția activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă,

sau una mai blîndă de altă categorie, ori poate sa nu aplice pedeapsa complementara obligatorie.

în partea expresiei "poate" din fraza

... instanța de judecata "poate" aplica o pedeapsa sub limita minima, prevăzută de legea penala pentru infracțiunea respectiva..." si în fraza

, ori "...poate să ..." nu aplice pedeapsa complementara obligatorie, sunt în contradicție cu normele constituționale, ce duce la imparțialitatea judecătorului, încălcării drepturilor fundamentale si anume-

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul sa i se recunoască personalitatea juridica.

(2) Statul asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publica și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare (1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul sa reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale drepturile și libertățile .

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masa și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie sa fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

2. Pronunțarea unei încheieri de suspendare a procesului penal de acuzare a lui Sarmaniu Mihail conform art.264 al.3 lit.a CP până la examinarea Sesizării excepției de neconstituționalitate la Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Avocatul Propeopciuc Angela și inculpatul Sarmaniu Mihail au susținut cererea înaintată și a solicitat admiterea ei.

Procurorul participant a solicitat respingerea demersului înaintat de către partea apărării.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, Colegiul penal ajunge la concluzia că urmează a fi suspendat procesul penal în privința lui Sarmaniu Mihail până la examinarea Sesizării excepției de neconstituționalitate la Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Potrivit *art.7 CPP*, (1) *Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.*

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit art.135 alin.(1) lit.a),g) din Constituția RM, Curtea Constituțională: exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (Sesizarea nr.55b/2015), Curtea Constituțională a hotărât, în sensul art.135 alin.(1) lit.a) și g) coroborat cu art.20, art.115, art.116 și art.134 din Constituție următoarele:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor se ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea îndeplinirii următoarelor condiții: 1. Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; 2. Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; 3. Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; 4. Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Ținând cont de prevederile legale la acest capitol și de obligațiile impuse instanței de judecată prin Hotărârea CC nr.2 din 09.02.2016, Colegiul penal consideră posibilă admiterea cererii înaintată pe caz de avocatul Proecpiuc Angela, fiind îndeplinite condițiile expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr.2, obiectul excepției de neconstituționalitate ridicate fiind **art.79 CP, Cod Penal** Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege.

(1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsa sub limita minima, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea

respectiva, sau una mai blândă de altă categorie, ori poate sa nu aplice pedeapsa complementara obligatorie.

în partea expresiei "poate" din fraza

... instanța de judecata "poate" aplica o pedeapsa sub limita minima, prevăzută de legea penala pentru infracțiunea respectiva..." si în fraza

, ori"...poate să ... " nu aplice pedeapsa complementara obligatorie, sunt în contradicție cu normele constituționale, ce duce la imparțialitatea judecătorului, încălcării drepturilor fundamentale.

Totodată, ținând cont de faptul că judecarea cauzei penale se află la etapa cercetării judecătorești, Colegiul penal consideră necesară suspendarea judecării cauzei contravenționale până la examinarea sesizării de către Curtea Constituțională.

Conducându-se de prevederile art.7, art.413 alin.(2) CPP, art.135 alin.(1) lit.a),g) din Constituția RM, Colegiul penal, -

DISPUNE :

Admite cererea avocatului Procopciuc Angela privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, înaintată în cadrul judecării în ordine de apel a cauzei penale cu privire la acuzația adusă lui *Sarmaniuc Mihail Iurie* în comiterea infracțiunii prevăzută de *art.264 alin.(3) și art.266 CP al RM*.

Se sesizează Curtea Constituțională despre excepția de neconstituționalitate ridicată de avocatul Procopciuc Angela , fiind întrunite condițiile expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr.2, obiectul excepției de neconstituționalitate ridicate fiind *art. 79 CP , Cod Penal Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege*.

(1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activa a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsa sub limita minima, prevăzută de legea penala pentru infracțiunea respectiva, sau una mai blândă de altă categorie, ori poate sa nu aplice pedeapsa complementara obligatorie.

în partea expresiei "poate" din fraza

... instanța de judecata "poate" aplica o pedeapsa sub limita minima, prevăzută de legea penala pentru infracțiunea respectiva..." si în fraza

, ori"...poate să ... " nu aplice pedeapsa complementara obligatorie, sunt în contradicție cu normele constituționale, ce duce la imparțialitatea judecătorului, încălcării drepturilor fundamentale.

Se suspendă judecarea în ordine de apel a cauzei penale cu privire la acuzația adusă lui *Sarmaniuc Mihail Iurie* în comiterea infracțiunii prevăzută de *art.264 alin.(3) și art.266 CP al RM*, până la examinarea sesizării.

Încheierea, separat nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte de ședință:

Judecător:

Judecător: